

En alt for behersket revolution

Hvor Hans Peter Madsens debutroman *Hyldemeter* kunne have udfoldet sig til noget helt stort, forbliver den en morsom og behændigt udført undersøgelse af finurlighederne ved dens eget medie: det danske sprog. Romanens fortællers bedste ven, der blot går under benævnelsen "A", vil revolutionere dette sprog, og han vil revolutionere det, fordi det ikke giver mening.

» Han ville sprogets usynlige autoriteter til livs, dem, der bestemte uden at give sig til kende. Dem, der bestemte, hvem end de var, at himlen skulle beskrives som "klar", når den nu ikke var det, den var jo ikke gennemsigtig, den var bare skyfri. «

Den beskedne mængde handling, som bogens fokus på to barndomsvenner og det sprog, der former deres relation, tillader, udspiller sig et sted i udkantsdanmark. Her sker ekstremt lidt af konsekvens. Vi har altså ikke at gøre med en spændingsbasker, men nærmere en slags observationskomik for sprognørder og ordkløvere. Handlingen virker faktisk decideret arbitrær. Den synes underordnet en højere erkendelse om at udforske muligheder indenfor stil, sætningsstruktur og semantik. Underholdningen, som bogen kaster af sig, kommer herved aldrig af dens scener, men af dens leg med sproget:

» Vi gik vel ned og spiste. Vi sad vel rundt om det firkantede bord, vi sad vel firkantet om det. «

Romanens sprog påvirkes af, at det er dens eget motiv, således at vendinger og ordsprog dissekeres og gentages pedantisk og ustandseligt til stor underholdning for læseren, der orker og evner at lege med på Madsens ordlege. Det er ikke letlæste sætninger. Man må bevare koncentrationen for enhver pris. Men så snart det alligevel glippede for mig,

fandt jeg ud af, at et Facebook-opslag, som salige Mads Holger skrev dengang man stadig skrev Facebook-opslag, har opholdt sig helt huslejfrit i min hukommelse i næsten et årti:

» ”Det er bare totalt form uden indhold.” Hvis man har lavet noget velbearbejdet, er det også en klar anledning til bebrejdelse. I Danmark hersker der den opfattelse, at alt, hvad der tager sig pænt ud, nødvendigvis må være falsk. Det er kun grimme mennesker, der kan være kloge, og kun grimme ting, der kan være sande, men man kan faktisk godt samtidig være både grim og dum (så kan man typisk blive ansat på Politiken). «

Citatet blev ved at snige sig ind mellem Hans Peter Madsens linjer for mit syn, både fordi romanen kan siges at være et studie i form med meget lidt handlingsmæssigt indhold, og fordi forfatteren for nylig har vakt stor opsigt i medierne ved at kritisere den danske stab af litteraturanmeldere for manglende professionalisme – herunder en navngiven journalist fra netop Politiken. Citatet har altså *relevans*. Det er jo *højaktuelt*, som præsten til din svogers papnieces barnedåb siger det bedst, efter han desperat og forgæves har forsøgt at kæde syttende søndag i trinitatis evangelium sammen med EM i Tyskland.

Holger-citatet er også en lille protest. Hans Peter Madsen har sat mig i en penibel situation, og jeg vil have hævn. For hvordan anmelder man en forfatter, der synes, at anmeldere er for dårlige til deres arbejde? En oplagt reaktion er selvfølgelig at holde sig på den sikre side med en positiv anmeldelse (så kan man typisk blive ansat på Soundvenue). Det bliver en syngende lovprisning af talentet, imens man morser SOS i sætningslængder – tre korte, tre lange, fem stjerner til ham med kandidaten i litteraturvidenskab, der kan svare igen i Atlas, hvis han føler for det.

Bitter gengæld, den anden oplagte mulighed, er desværre også udelukket, da jeg tilfældigvis synes, at bogen er god. Madsen kan ikke klandres for sit håndværk. Romanen er sjov og skarpt sammensat. Idéen med værket er gennemført, og det ville derfor være nyttesløst som boganmelder at græde “spejl” og “nej-dig” til Madsens beskyldninger om slatten arbejdsmoral og manglende omhyggelighed i litteraturkritikken.

En tredje løsning må findes. Hvad med en slags meta-anmeldelse, der afspejler romanens tema og teknik ved at italesætte sin egen eksistens og erkendelse, alt imens den skrider frem? Og! Og den tematiserer også det der med uprofessionalisme ved at citere Facebook-opslag lige pludselig og slutte helt brat og dovent til sidst.

Det var et vaskeægte powerplay, da Hans Peter Madsen den 2. april i Atlas Magasin serverede offentlige skidebatter til alle de danske boganmeldere, der skulle bedømme hans debutroman blot få uger senere. Og jeg mener øjensynligt ikke, at man kan komme udenom at nævne sagen i forbindelse med en anmeldelse af værket. Dog mener jeg også, efter at have læst Madsens roman, at jeg har forstået, hvorfor forfatteren turde at skrive sin artikel på så prekært et tidspunkt i sin karriere.

Romanen er skudsikker. Der er ikke en finger at sætte på den, hvilket vel er to vendinger som "A" ville flippe skråt over - og der var en tredje. Men romanen er også *for* sikker, og jeg ville hellere kunne sætte flere fingre på den, hvis det i så fald betød, at jeg blev grebet. Hvis det ordspil overhovedet giver sproglig mening? Hvem griber hvad? Pointen er, at Mads Holger ville være utilfreds med min pointe. Madsens roman er velbearbejdet, og det har givet mig anledning til bebrejdelse, fordi den kunne have været så meget mere end velbearbejdet. Madsen turde skrive sin artikel, fordi bogen er god, og fordi han udmærket godt vidste det, men den snarrådige anmelder kan stadig tage hævn ved at klandre Madsen for, at han ikke turde skrive bogen bedre.

Jeg vil under ingen omstændigheder sige, at *Hylde-meter* er blottet for ambition, men jeg tillader mig at savne mere af den. Når romanen er bedst, behandler den nemlig ikke kun, hvordan sproget kan miste kontaktfladen med dets egen betydning, men drister sig også til at berøre de konsekvenser, som dette får for erindringen og fortællekunsten. Og her er "berøre" nøgleordet, for romanens ellers så lovende små, nihilistiske filosoferinger over den manglende mening med ord, fortællinger og livet virker flygtige og ufuldendte, alt imens det egentlige fokus bevares på humor, underfundighed og stil. Det er egentlig sjovt, for man kunne med rette kritisere mine artikler for en lignende glatnakket fremtoning, og jeg føler også et klart åndsfællesskab med Madsen, hvorfor bogen ikke kunne være målrettet mig mere voldsomt, hvorfor jeg synes, den er enormt sjov, men også hvorfor jeg alligevel formaster mig til at ville have mere fra Hans Peter

Madsen. Jeg bliver lovet mere ved lejlighed, men det bliver bare aldrig rigtig indfriet. Se blot denne lille perle af metafiktion, som ikke sidenhen bliver behandlet yderligere:

» det havde hun nok ikke noget imod, eftersom hun, ligesom alle de andre i nærværende beretning, herunder mig selv for øvrigt, var én, jeg havde fundet på. «

For læseren føles denne og mange andre af værkets passager som at bevidne en westernmand med overskæg og seler smadre sin hakke i jorden og få bomuldsskjorten oversprøjtet med olie kun for at hoppe på sin navnløse hest og glemme alt om kildens placering. Madsen tøver, når de metafiktive perspektiver virker oplagte og givtige, og vælger i stedet konsekvent at forfølge mere jordnære og sikre tankestrømme. I mellemtiden gemmes, hvad end der løbende måtte have åbenbaret sig af livsfilosofiske og sociale konsekvenser af sprogets meningsløshed, til en rammefortællingsagtig tredje akt, der virker tematisk forhastet og for vag til min smag, men igen, indrømmet, kompositorisk effektiv og underholdende.

Hans Peter Madsens værk er ikke form uden indhold. Nærmere kan værkets indhold beskrives som at være dets form – men det kan godt blive vildere, og jeg ville ønske, at *Hylde-meter* var blevet det ved at turde, hvor den tøver. Romanen vidner om forfatterens dybe kærlighed til- og interesse for det danske sprog, hans enorme talent og præcis den professionalisme, som han savner hos anmelderne, men i sidste ende vidner romanen faktisk mest af alt om, hvilket helt fantastisk værk, som det kunne have været, og hvilke helt fantastiske værker, som vi kan forvente af Hans Peter Madsen i fremtiden, hvis ellers han tør skrive dem.

Til slut er endnu en løjerlighed ved romanen og forfatteren, som det synes umuligt at komme udenom i en anmeldelse, at Madsen i bogens noter afslører, at han har stjålet dens handling fra et afsnit af en anden roman, *Bartleby & co* af Enrique Vila-Matas. I hvor høj grad denne aparte bekendelse skal ses som et udtryk for en tematisk inspireret overdreven selvudslættelse, og i hvilket omfang Hansen i virkeligheden er blevet inspireret af en anden tekst, kunne den professionelle anmelder jo passende finde ud af ved rent faktisk at læse denne anden, mystiske roman. Men den findes ikke online, og den skal bestilles hjem til biblioteket, og den koster jo 200 i Bog og Idé og tager to uger om at blive leveret. Jeg forsøgte. Det må være rigeligt.

Forfatter: Hans Peter Madsen

Titel: Hyldemeter

Sider: 180

Forlag: Turbine

Facebook < <https://www.facebook.com/litteraturnu>> / Instagram < <https://www.instagram.com/litteraturnu.dk/>>

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med Hilsen IT < <https://hilsenit.github.io/>>